

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

TRẦN VIỆT HÙNG

**HỌA TIẾT TRANG TRÍ “LĂNG KHẢ ĐỊNH”
TRONG DẠY HỌC TẠO MẪU TRANG PHỤC, TRƯỜNG
ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

**TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ
LÝ LUẬN VÀ PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC BỘ MÔN MỸ THUẬT
Khóa 2 (2016 - 2018)**

Hà Nội, 2020

**CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

Người hướng dẫn khoa học: TS. Đỗ Việt Hưng

Phản biện 1:

Phản biện 2:

Luận văn được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ
tại trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

Vào ngày   tháng   năm 2020

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

Thư viện Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Trong đời sống của mỗi con người, trang phục luôn là một phần không thể thiếu, xuất phát từ mục đích ban đầu trang phục là những thứ để che cơ thể con người, bảo vệ cơ thể trước những ảnh hưởng của thời tiết. Tuy nhiên với sự phát triển của xã hội loài người thì trang phục không chỉ còn là mục đích ban đầu mà đã trở thành một phần tiếng nói để thể hiện bản thân mỗi người như: tính cách, địa vị xã hội, gu thẩm mỹ...

Trang phục ngày càng được chú ý, tôn trọng và phát triển, vì vậy ngành tạo mẫu trang phục, thiết kế trang phục ngày càng được chú ý phát triển. Trang phục không chỉ còn đơn thuần là để mặc mà còn để làm đẹp, để khẳng định “đẳng cấp” của con người trong xã hội ngày nay. Trang phục thể hiện quan điểm thẩm mỹ, lối sống của mỗi người và cao hơn là thể hiện đặc trưng văn hóa của một cộng đồng trong từng thời kỳ khác nhau. Trang phục được sáng tạo nên không chỉ là kiểu dáng mà còn phong phú trong cách thể hiện các phần trang trí, tạo họa tiết cho trang phục được người mặc cũng như các nhà Thời trang đặc biệt quan tâm.

Qua nghiên cứu và được trực tiếp chiêm ngưỡng những họa tiết trang trí trong lăng vua Khải Định ở cố đô Huế, một trong những công trình được coi là đặc biệt về mặt kiến trúc (nằm ngoài kiến trúc truyền thống thời kỳ đó), chúng tôi nhận thấy các họa tiết, hoa văn và kĩ thuật ghép các mảnh sành sứ ở đây rất đặc biệt về mặt nghệ thuật và có thể đưa chúng lên trang phục tạo họa tiết cũng như học tập kĩ thuật ghép để làm đa dạng hình thức thể hiện trang phục hơn. Tại lăng Khải Định, toàn bộ nội thất của 3 gian giữa trong cung Thiên Định đều được trang trí những phù điêu ghép bằng sành sứ và thủy tinh. Đó là những bộ tranh tứ quý, bát bửu, ngũ phúc, bộ khay trà, vương miện... kể cả những vật dụng rất hiện đại như đồng hồ báo thức, vợt tennis, đèn dầu hỏa... cũng được dùng để trang trí nơi đây. Những vật liệu cứng, biệt lập, qua bàn tay tài hoa, khéo léo của các nghệ nhân đã trở thành những tác phẩm nghệ thuật mềm mại, sống động và vô cùng rực rỡ.

Nhận thấy vẻ đẹp và giá trị nghệ thuật của các họa tiết hoa văn gốm sứ ở đây nếu được đưa vào thiết kế trang phục sẽ tạo ra được những bộ trang phục được thổi hồn lịch sử mà vẫn có nét hiện đại trong cách nhìn, tư tưởng của một vị vua, cũng như xu hướng yêu thích các họa tiết hoa văn cổ của giới trẻ ngày nay. Chính vì vậy, tôi xin chọn đề tài **“Họa tiết trang trí “Lăng Khải Định” trong dạy học tạo mẫu trang phục – trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương”** làm đề tài nghiên cứu của mình.

2. Tình hình nghiên cứu

Trước đây, đã có nhiều công trình nghiên cứu liên quan đến các vấn đề đặt ra trong luận văn như về Thời trang, Thiết kế trang phục, Họa tiết hoa văn trong lăng Khải Định, Lý luận dạy học,... Mỗi nghiên cứu lại đi theo một hướng khác nhau, tuy nhiên phần lớn các tác giả đều giới thiệu tổng quan theo góc độ lý luận, phương pháp luận, lịch sử, văn hoá như:

- Các công trình nghiên cứu đến lịch sử kiến trúc họa tiết hoa văn lăng Khải Định

- + Cái lạ của lăng Khải Định, *Tạp chí điện tử văn hiến Việt Nam*. Tạp chí viết rất rõ về nguồn gốc ra đời, lịch sử về lăng Khải Định. Ngoài ra tạp chí còn phân tích rất rõ từng công trình kiến trúc tiêu biểu trong lăng Khải Định.

- Các công trình nghiên cứu đến thiết kế thời trang và phương pháp giảng dạy.

- + Trần Thủy Bình (2005), *Giáo trình thiết kế trang phục*, Nxb Giáo dục, Hà Nội, không chỉ cung cấp những nội dung cơ bản, cô đọng nhất về lịch sử trang phục, mà cả kiến thức về thời trang và mốt.

- + Tạ Phương Thảo (2004), *Giáo trình Trang trí*, Nxb Đại học Sư phạm. Tác giả biên tập các khái niệm và quy tắc trong các dạng trang trí cơ bản và ứng dụng.

- Phạm Viết Vương (2004), *Giáo trình Lý luận dạy học đại học*, Viện Nghiên cứu sư phạm. Cuốn giáo trình này đã đưa ra một hệ thống những khái niệm triết học về dạy học, những quy luật, những nguyên tắc trong dạy học...

Trịnh Quang Vũ (2007), *Lịch sử trang phục các triều đại phong kiến Việt Nam*, Nxb Văn hóa Thông tin, cuốn sách này cho chúng ta cái nhìn toàn diện về trang phục của các triều đại phong kiến trong lịch sử của Việt Nam được chia ra thành các giai đoạn khác nhau như: Việt Nam cổ đại, trang phục thời Hùng Vương,...

Hay như cuốn *Hỏi đáp về trang phục truyền thống Việt Nam* của tác giả Phạm Anh Trang, xuất bản năm 2010 của Nxb Thời đại, nhằm đưa ra những câu hỏi và giải đáp về trang phục truyền thống của Việt Nam qua các thời kì, cũng như của một số dân tộc thiểu số của nước ta

Mai Thị Diệp (2017), *Họa tiết hoa văn trên gốm thời Trần trong dạy học môn Trang trí cơ bản 2 ngành Thiết kế Thời trang*, luận văn thạc sĩ ngành Lý luận và phương pháp dạy học bộ môn Mỹ thuật, trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương.

Nguyễn Huyền Trang (2018), *Ứng dụng nghệ thuật Gothic trong dạy học môn tạo mẫu trang phục khoa Thiết kế Thời trang trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương*, luận văn thạc sĩ ngành Lý luận và phương pháp dạy học bộ môn Mỹ thuật, trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương.

Nguyễn Thúy Hà (2018), *Nghệ thuật chạm khắc đình Liên Hiệp ứng dụng vào bài tập Nghiên cứu vốn cổ dân tộc của sinh viên ngành Sư phạm mỹ thuật*, luận văn thạc sĩ ngành Lý luận và phương pháp dạy học bộ môn Mỹ thuật, trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương.

Tuy nhiên, đến nay vẫn chưa có một công trình nghiên cứu cụ thể nào nói về vấn đề ứng dụng họa tiết hoa văn gốm sứ trong lăng Khải Định vào giảng dạy môn tạo mẫu trang phục chuyên ngành thời trang, phù hợp với nội dung chương trình đào tạo ngành TKTT của trường Đại học Sư phạm nghệ thuật Trung ương.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

- Để thực hiện đề tài này chúng tôi hệ thống, phân loại đặc điểm và ý nghĩa trong tạo hình trang trí trong lăng Khải Định

- Làm rõ sự độc đáo, đặc trưng, khác biệt của lăng Khải Định với các lăng khác theo hướng tiếp cận mỹ thuật...

- Từ họa tiết hoa văn trang trí trong lăng Khải Định, chức năng và vai trò của nó trong văn hóa, sáng tạo nghệ thuật. Từ đó vận dụng giá trị nghệ thuật vào trong giảng dạy môn tạo mẫu trang phục và phát huy giá trị văn hóa.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Để thực hiện được mục đích trên của đề tài cần thực hiện những nhiệm vụ sau:

- Làm rõ một số vấn đề lý luận về văn hóa cung đình (lăng Khải Định).
- Nâng cao chất lượng dạy và học mỹ thuật trong môn Tạo mẫu trang phục
- Nghiên cứu nội dung chương trình đào tạo ngành TKTT
- Nghiên cứu nội dung môn Sáng tác trang phục
- Ứng dụng trong bài thiết kế trang phục Dạ hội
- Đưa ra hệ thống biện pháp nâng cao chất lượng
- Thực nghiệm

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

- Họa tiết trang trí trong lăng Khải định
- Phương pháp dạy học môn tạo mẫu trang phục - bài thiết kế trang phục Dạ hội.
- Sinh viên ngành Thiết kế Thời trang trường đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương, năm học 2018 – 2019.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

- Họa tiết trang trí trong lăng Khải định
- Bài Thiết kế trang phục Dạ hội trong môn tạo mẫu trang phục trường đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương

5. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp Điền dã: Trực tiếp quan sát, chụp hình, đo đạc, thu thập tài liệu tại cung, lăng. Đây là phương pháp đặc biệt quan trọng đối với quá trình thực hiện đề tài, bởi vì thông qua các tư liệu thực tế và cụ thể mới giải quyết tốt nội dung mà đề tài đề ra.
- Phương pháp phân tích tổng hợp thống kê, so sánh: đây là phương pháp nghiên cứu chủ đạo. Phân tích về mặt lịch sử, thời đại,

phong cách đặc thù chất liệu, ngôn ngữ tạo hình, cách xử lý khối. Qua đó phân tích tổng hợp nguồn tư liệu thành văn đã và chưa công bố, sau đó so sánh đối chiếu với những thông tin thu thập từ thực địa... Việc xử lý thông tin đảm bảo khách quan, chính xác cho luận điểm khoa học của đề tài.

- Phương pháp thực nghiệm: Tiến hành tổ chức thực nghiệm việc đưa họa tiết gốm sứ vào bài tập Thiết kế trang phục ấn tượng tại khoa Thiết kế Thời trang để kiểm chứng hiệu quả.

6. Dự kiến đóng góp của luận văn

Đề tài là cơ sở cho sinh viên ngành Thiết kế thời trang tham khảo, nghiên cứu lâu dài phục vụ trong học tập và sáng tác. Luận văn chỉ ra được các đặc điểm về họa tiết, đường nét, màu sắc... của họa tiết hoa văn gốm sứ trong lăng Khải Định và ứng dụng vào dạy học môn tạo mẫu cho sinh viên ngành TKTT từ đó định hướng cho sinh viên lựa chọn ý tưởng để TKTT mang tính ứng dụng cao. Từ đó nâng cao chất lượng chuyên môn và trong ngành thiết kế thời trang nói chung. Trang bị tốt cho sinh viên thiết kế thời trang kiến thức chuyên sâu về trang trí và ứng dụng vào thực tiễn. Từ đó vận dụng để sinh viên hiểu sâu hơn về văn hóa Huế.

Luận văn còn góp phần làm tài liệu tham khảo cho Giảng viên, các em sinh viên đang học khoa TKTT và CNM tại trường ĐHSPTTW.

7. Kết cấu của luận văn

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và Phụ lục, luận văn gồm 02 chương:

Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ HỌA TIẾT TRANG TRÍ TRONG LĂNG KHẢI ĐỊNH VÀ THỰC TRẠNG MÔN TẠO MẪU TRANG PHỤC

Chương 2. VẬN DỤNG HỌA TIẾT HOA VĂN TRANG TRÍ TRONG LĂNG KHẢI ĐỊNH VÀO BÀI TẠO MẪU TRANG PHỤC DẠ HỘI

Chương 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ HOẠ TIẾT TRANG TRÍ TRONG LÃNG KHẢ ĐỊNH VÀ THỰC TRẠNG MÔN TẠO MẪU TRANG PHỤC

1.1. Các khái niệm liên quan

1.1.1. *Hoạ tiết, trang trí*

1.1.1.1. *Hoạ tiết*

Hoạ tiết là các hình ảnh được sử dụng với mục đích làm đẹp cho một đối tượng nào đó thông qua việc đơn giản hoặc cách điệu hình ảnh thực tế.

1.1.1.2. *Trang trí*

“Trang trí là những cái đẹp do con người sáng tạo ra nhằm phục vụ cho cuộc sống, giúp cho đời sống con người và xã hội trở nên tốt đẹp và hoàn thiện hơn

1.1.2.3. *Hoạ tiết trang trí*

Hoạ tiết trang trí được hiểu là những hình ảnh, hoạ tiết được đơn giản hóa và sắp xếp vào một bố cục theo các nguyên tắc, lối vẽ đặc trưng của trang trí. Hoạ tiết trang trí có thể xuất hiện ở bất cứ đâu từ đồ dùng sinh hoạt, trang phục cho đến các công trình kiến trúc... Từ đó mà hoạ tiết trang trí khẳng định được vai trò của mình trong đời sống của con người, tạo cho đời sống sự sinh động, hấp dẫn, tạo hứng thú, tạo vẻ đẹp cho con người hơn rất nhiều.

1.1.2. *Tạo mẫu, trang phục*

1.1.2.1. *Trang phục*

Trang phục là một phần trong lịch sử phát triển của loài người, từ những mục đích ban đầu của trang phục là nhằm để bảo vệ cơ thể con người trước những tác động bên ngoài và giữ ấm cơ thể.

“Trang phục hay y phục là những đồ để mặc như quần, áo, váy... để đội như mũ, nón, khăn... và để đi như giày, dép, ủng... Ngoài ra, trang phục còn có thể thêm thắt lưng, găng tay, đồ trang sức, ... Chức năng cơ bản nhất của trang phục là bảo vệ thân thể.

1.1.2.2. *Tạo mẫu trang phục*

Tạo mẫu trang phục là một trong những môn học chuyên ngành thời trang mang đến cho sinh viên những kiến thức cơ bản để có thể

nghiên cứu, tìm tòi và sáng tạo đưa chúng vào những bộ trang phục và hình thành cho bộ sưu tập, bộ thiết kế của mình một tư duy thẩm mỹ mới lạ, độc đáo nhưng vẫn đáp ứng được những yêu cầu, mục đích cơ bản của trang phục.

Môn học tạo mẫu trang phục đem đến cho sinh viên cái nhìn gần gũi, chân thực nhất về ngành thời trang, định hướng được cho họ phải làm gì, cần làm gì cho thực tế sau này.

1.1.2.3. Trang phục dạ hội

Nhắc đến trang phục Dạ hội là có thể nghĩ ngay đến trang phục dành cho các buổi tiệc mà ở đó nhờ có bộ trang phục, người mặc sẽ trở nên nổi bật, tự tin...

Trang phục Dạ hội thường được sử dụng trong các buổi dạ hội, các buổi tiệc, trang phục này làm tôn lên vẻ đẹp cũng như khẳng định vị trí của người mặc. Trang phục Dạ hội đòi hỏi những yêu cầu riêng như hiện đại, tinh tế, cổ điển và quý phái, sang trọng (từ chất liệu vải cho đến phom dáng và hoạt tiết trang trí), phù hợp với không gian và thời gian sử dụng.

1.2. Tổng quan về lăng Khải Định

1.2.1. Lịch sử hình thành và phát triển kiến trúc lăng Khải Định

“Lăng Khải Định” hiện nay thuộc địa phận tỉnh Thừa Thiên Huế, đây chính là một lăng mộ cuối cùng được xây dựng của triều đại nhà Nguyễn cũng như các triều đại phong kiến Việt Nam. Lăng Khải Định là một công trình lăng độc đáo với nhiều nét kiến trúc mang hơi thở của thời đại, kiến trúc hiện đại phương Tây – kiến trúc Pháp.

1.2.2. Đặc điểm và giá trị họa tiết trang trí trong lăng Khải Định

1.2.2.1. Đặc điểm

Dấu ấn phương Đông

Dấu ấn phương Đông đầu tiên chính là sự xuất hiện của chất liệu gốm sứ - một chất liệu xuất hiện trong cuộc sống thường ngày cũng như trong một số vị trí trang trí công trình kiến trúc, được sử dụng để làm trang trí chủ đạo trong cung Thiên Định. Thời Nguyễn, việc sử dụng gốm sứ để trang trí được coi là thời kì đỉnh cao, thể hiện ở việc trang trí ở các cung, lăng tẩm vua, và rực rỡ nhất chính là ở cung Thiên Định, lăng Khải Định.

Dấu ấn phương Tây

Dấu ấn phương Tây đầu tiên được kể đến đó là ở vật liệu để xây dựng, trang trí lăng như: xi măng, bê tông, thủy tinh, sơn dầu... Sự xuất hiện của các nguyên vật liệu được mua từ nước ngoài về ở nhiều nơi trong kiến trúc lăng: công, cột trụ biểu, nhà bia bát giác và cung Thiên Định, hay là ở các họa tiết trang trí, tượng tròn, sàn nhà thì được lát gạch men hoa... Điều này tạo ra cho lăng Khải Định điểm khác biệt so với các lăng khác với các chất liệu truyền thống như gỗ, đá...; Trong trang trí tại cung Thiên Định, dấu ấn phương Tây thể hiện ở việc sử dụng một cách tinh tế tại các họa tiết trang trí như thủy tinh được trang trí ở mắt của các con rồng, hoặc chữ vạn màu xanh ở các vòm cửa được tạo nên từ thủy tinh...

1.2.2.2. Giá trị

Đề tài

Đề tài từ quen thuộc với những ý nghĩa nhân văn, triết lý sâu sắc về cuộc sống, về thế giới tâm linh của con người phương Đông như: tứ quý, tứ linh, bát bửu, bát phúc... Các hình tượng được miêu tả rất quen thuộc như: rồng, phượng, lân, quy, trúc, cúc...

Hình tượng con rồng tượng trưng cho vương quyền được xuất hiện ở trong trang trí nội thất và ngoại thất với nhiều dạng khác nhau: long ẩn vân, lưỡng long tranh châu, lưỡng long trầu nguyệt...

Từ những giá trị về mặt đề tài này (truyền thống, hiện đại, sự giao thoa hài hòa trong đề tài tạo họa tiết trang trí), chúng tôi nghiên cứu để có thể tìm ra những điểm phù hợp, có tính mới để có thể đưa vào ứng dụng trong việc giảng dạy môn tạo mẫu trang phục và đặc biệt là bài tạo mẫu trang phục dạ hội.

Chất liệu

Chất liệu xây dựng công trình kiến trúc lăng Khải Định, cũng như tạo các họa tiết hoa văn trang trí trở thành một phần giá trị nghệ thuật cho lăng Khải Định cũng xuất phát từ sự pha trộn giữa chất liệu Đông – Tây.

Đầu tiên phải kể đến các chất liệu mang tính chất của nghệ thuật phương Đông như gốm, sứ, mảnh sành xuất hiện ở phần trang trí nội thất lăng Khải Định và đặc biệt là cung Thiên Định.

Gốm sứ, các mảnh gốm sứ, mảnh sành mang tính chất khô, cứng, sắc nhọn, đối lập với sự uyển chuyển, mềm mại thường thấy của các họa tiết như tứ linh, tứ quý, tứ thời, hay bát bửu, các con vật...

Kỹ thuật

Do có sự khác nhau về chất liệu tạo họa tiết hoa văn trang trí trong lăng Khải Định do đó đòi hỏi kỹ thuật để thực hiện cũng khác nhau. Với gốm sứ thì kỹ thuật đòi hỏi sự chọn lọc mảnh ghép cẩn thận tinh tế, với nề vữa, xi măng, sơn dầu thì cần nhanh và chính xác để phù hợp với đặc tính riêng của từng chất liệu.

Nghệ thuật ghép mảnh gốm sứ, mảnh sành lên tường để tạo ra những họa tiết trang trí độc đáo đòi hỏi sự tỉ mỉ, chi tiết và con mắt nghệ thuật của các nghệ nhân.

Màu sắc

Lăng Khải Định đem đến cho khách tham quan một trải nghiệm khá thú vị, đó chính là màu sắc của các họa tiết trang trí lăng, cũng như tạo màu sắc tổng hòa phía trong lăng. Do các họa tiết được khảm bằng chất liệu cứng là sành sứ và thủy tinh (chất liệu thô cứng), nhưng nhờ kỹ thuật phối màu đạt đến đỉnh cao của sự tinh tế đã tạo ra các tông màu chính gồm vàng, nâu, xanh lam, xanh lục, tím và trắng nên các mảng họa tiết trang trí trông rất mềm mại, sống động như những bức họa màu.

Đường nét, hình mảng, bố cục

Trong lăng Khải Định các yếu tố về hội họa như đường nét, hình mảng tạo bố cục cũng là một trong những yếu tố tạo nên giá trị nghệ thuật đặc sắc cho lăng.

Về đường nét, chúng ta có thể thấy rõ sự đa dạng của đường nét, với những nét mềm mại (bức tranh Cửu Long ẩn vân), hay sự xen kẽ giữa mềm và khỏe khoắn của các họa tiết được tạo bằng chất liệu gốm sứ, những đường kẻ tạo thành khung cho các ô họa tiết.

1.3. Chương trình đào tạo và thực trạng dạy học của ngành thiết kế thời trang

1.3.1. Chương trình đào tạo của ngành thiết kế thời trang trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương

Khoa Thiết kế Thời trang ngoài cung cấp cho các bạn sinh viên những kiến thức chuyên ngành còn trang bị cho các em những kiến thức cơ bản khác, do đó chương trình đào tạo ngành thiết kế thời trang cho 4 năm học được sắp xếp các môn học môn cách khoa học, từ cơ bản đến nâng cao.

Các môn cơ bản: Tiếng Anh, Tin học cơ bản, Giáo dục thể chất, các môn Đại cương... thường được bố trí những năm đầu của chương trình đào tạo.

1.3.2. Môn Tạo mẫu trang phục, bài thiết kế trang phục Dạ hội ở trường Đại học sư phạm Nghệ thuật Trung ương

Môn tạo mẫu trang phục cung cấp cho sinh viên những kiến thức tiếp cận về thời trang và hình thành cho các em các kỹ năng để có thể tự thiết kế được những bộ trang phục khác nhau theo chủ đề, lứa tuổi, giới tính, ngành nghề, theo mùa... hay mục đích sử dụng của những bộ trang phục đó. Để đảm bảo cho sinh viên nắm vững được những kiến thức hàn lâm trên sách vở và có khả năng thực hành tốt, nhà trường đã có chương trình đào tạo về tạo mẫu trang phục chi tiết, với yêu cầu của từng bài tập. Bài tập tạo mẫu trang phục được chia ra:

- 10 bài thiết kế trang phục với yêu cầu sinh viên sáng tạo và trình bày trên bảng 60x90cm. Bài học này nhằm cung cấp cho các em kỹ năng, trình độ và kiến thức thực hiện tạo mẫu ban đầu, từ phác thảo trên giấy đến một bản mẫu hoàn chỉnh.

- 3 bài học phần bao gồm: trình diễn trang phục Đạo phố, trình diễn trang phục Dạ hội, trình diễn trang phục Ấn tượng.

1.3.3. Thực trạng việc dạy học môn tạo mẫu trang phục trong khoa thiết kế thời trang và công nghệ may

1.3.3.1. Nội dung bài học Tạo mẫu trang phục

Môn Tạo mẫu Trang phục 5 bao gồm 64 giờ tín chỉ và sinh viên sẽ học trong khoảng 12 tuần thuộc năm thứ 4. Môn học gồm có 3 bài học:

- Thiết kế trang phục Áo tắm.
- Thiết kế trang phục Biểu diễn
- Thiết kế trang phục Dạ hội [Phụ lục 4 tr.94]

Thời lượng đủ để sinh viên nắm bắt được những kiến thức cơ

bản về thiết kế trang phục Dạ hội như:

Đặc điểm của trang phục Dạ hội về hoàn cảnh sử dụng và đối tượng sử dụng.

Đặc điểm kết cấu, màu sắc, chất liệu.

Các bước của quá trình thiết kế: nghiên cứu đối tượng, tìm ý tưởng, xây dựng biểu tượng, xây dựng hình kết cấu, xây dựng phương án màu, hệ thống phác thảo.

Bước cuối cùng chính là các bài tập về Thiết kế trang phục Dạ hội.

1.3.3.2. Thực trạng dạy và học

Về cơ sở vật chất:

Trong những năm gần đây, nhà trường đang thực sự chuyển mình, đầu tư về cơ sở vật chất khang trang, xanh, sạch đẹp hơn. Tạo ra một môi trường học tập tốt cho sinh viên, thu hút các em đến trường học tập, nghiên cứu. Đặc biệt, Ban lãnh đạo nhà trường đã quan tâm đến việc đầu tư trang thiết bị dạy học ngày càng hiện đại và đầy đủ hơn.

Hệ thống phòng học đã được trang bị hệ thống máy chiếu, quạt và bố trí đủ ánh sáng phục vụ tốt cho công tác dạy – học. Với ngành Thiết kế thời trang, nhà trường đã đầu tư 2 xưởng may dành cho thực hành và nhiều các thiết bị phục vụ cho hoạt động thiết kế trang phục, tạo mẫu.

Về công tác đào tạo của cán bộ, giảng viên khoa TKTT và CNM:

Hiện tại đội ngũ cán bộ, giảng viên của khoa TKTT và CNM đều là những người có chuyên môn và vị trí việc làm phù hợp với năng lực của bản thân và nhu cầu sử dụng của khoa. Tất cả cán bộ, giảng viên đều là những người có tinh thần học hỏi, kinh nghiệm công tác cũng như nhiệt tình trong công tác.

Về hoạt động học của sinh viên ngành TKTT

Sinh viên của ngành TKTT hầu hết đều là những SV có đam mê, năng khiếu về thời trang, SV theo học đều chú tâm vào việc học của mình. Là những SV trong thời đại công nghệ 4.0, họ đều biết sử dụng công nghệ, ứng dụng những tính năng, lợi ích nổi bật của công

nghệ phục vụ tốt cho các bài học của mình. SV có thể tự nâng cao được khả năng tự học, tự nghiên cứu cũng như nắm bắt được sự thay đổi của thời trang một cách nhanh và hiệu quả nhất. Từ đó, SV tiếp cận được nguồn tri thức mới không chỉ từ GV mà còn chủ động chọn lọc kiến thức từ các thông tin trên mạng, sách báo, tạp chí...

Ưu điểm:

Trường ĐHSPT Nghệ thuật TW đã tạo điều kiện về cơ sở vật chất, nhân lực tốt nhất dành cho đào tạo, SV được thực hành ngay trong các giờ học, được thực hiện các bộ trang phục tạo mẫu thật.

Đối với đội ngũ cán bộ, giảng viên là những người có trình độ chuyên môn, có cơ sở thực hành, tiếp cận tạo mẫu thông qua những nhân hiệu thời trang của riêng mình.

Nhược điểm:

Hệ thống 02 phòng thực hành may cần được đầu tư, nâng cấp để việc thực hành của SV được thuận lợi. Một số máy móc của ngành TKTT đã trở nên lạc hậu, bị hỏng hóc cần được khắc phục sửa chữa hoặc thay thế.

Các GV đôi khi còn bận rộn với công việc và cuộc sống cá nhân nên sự gắn bó, gắn gũi với SV chưa nhiều.

Tiểu kết

Trong chương 1, tác giả luận văn xin được đưa ra một số khái niệm liên quan đến ngành TKTT và bài học tạo mẫu trang phục 5 để làm cơ sở cho việc phát triển các nội dung có liên quan. Trong đó có khái niệm về bài học tạo mẫu trang phục Dạ hội. Trang phục Dạ hội là một sản phẩm cao cấp của ngành thời trang, chúng được sản xuất chủ yếu là thủ công với số lượng ít, phù hợp với từng đối tượng sử dụng cụ thể. Chính vì vậy việc thực hiện tốt các bước từ lên ý tưởng, tạo mẫu cho đến thực hành tạo mẫu đều rất quan trọng. Việc tạo ra các họa tiết độc đáo, các kỹ thuật tạo chất liệu độc đáo sẽ là điểm nhấn cho bộ trang phục Dạ hội. Chính vì vậy, việc ứng dụng họa tiết hoa văn gốm sứ trong làng Khái Định từ đề tài đến kỹ thuật thể hiện vào bài Tạo mẫu trang phục 5 mà cụ thể là Tạo mẫu trang phục Dạ hội sẽ giúp cho các bạn SV có thêm nhiều cách tư duy, sáng tạo mới.

Chương 2

VẬN DỤNG HỌA TIẾT HOA VĂN TRANG TRÍ TRONG LĂNG KHẢI ĐỊNH VÀO TẠO MẪU TRANG PHỤC DẠ HỘI

2.1. Các yếu tố vận dụng trong tạo mẫu trang phục

2.1.1. Đề tài

Đề tài về tứ linh, tứ quý, bát bửu, bát phúc, cụ thể như long, ly, quy, phượng; tùng, cúc, trúc, mai; bút, nghiên, bầu mực...

Ngoài ra còn có các đề tài khác như về động vật, thực vật các đồ vật hay như chữ vạn...

Với các đề tài này mang tính truyền thống và đậm chất phương Đông, trong khi đó trang phục trình diễn ấn tượng lại mang tính hiện đại. Do đó khi đưa những đề tài này lên trang phục trình diễn ấn tượng sẽ tạo ra một sự độc đáo, thu hút được những người yêu thời trang. Tuy nhiên đây cũng là một khó khăn dành cho các nhà tạo mẫu nếu như không tạo được sự hào hòa giữa đề tài và phong cách của trang phục mình tạo mẫu.

2.1.2. Kỹ thuật

Kỹ thuật nổi bật, mang tính điêu luyện, tài hoa của người thợ được sử dụng trong việc tạo ra các họa tiết trang trí trong lăng Khải Định chính là kỹ thuật đắp nổi và ghép các mảnh sành sứ tạo nên hoa văn.

Kỹ thuật này đòi hỏi ở người thợ sự khéo léo, tinh tế từ việc lựa chọn hình dáng, vị trí cho đến màu sắc của các mảnh gốm sứ, độ cao của việc đắp nổi thành hình họa tiết cũng như vẽ các họa tiết để tạo nên được những họa tiết theo các đề tài đã lựa chọn.

Kỹ thuật này có thể đưa vào áp dụng trong bài tạo mẫu trang phục dạ hội như thể hiện kỹ thuật ghép vải với các họa tiết vải, màu sắc sao cho phù hợp, tạo nên sự độc đáo từ chất liệu đến tạo hoa văn cho bộ trang phục. Điều này tương đối phù hợp với trang phục Dạ hội vì đa phần được thực hiện thủ công và với số lượng ít nhằm tạo nên sự độc đáo cũng như tôn lên vẻ đẹp cho người sử dụng.

2.1.3. Yếu tố hội họa

2.1.3.1. Màu sắc

Màu sắc là một trong những yếu tố quan trọng của bộ trang phục trong thiết kế thời trang và cũng là yếu tố đầu tiên được đề cập đến khi

nhắc tới thời trang. Màu sắc ngoài tạo ấn tượng tới công chúng còn có khả năng giúp người mặc che được khuyết điểm của cơ thể, tôn lên vẻ đẹp của người mặc và hiệu ứng khi phù hợp với hoàn cảnh.

2.1.3.2. Đường nét, hình mảng, bố cục

Trong môn tạo mẫu trang phục, việc sử dụng các đường nét là một cách thức làm vô cùng quan trọng. Đường trang trí được người tạo mẫu đưa thêm vào nhằm tăng thêm vẻ đẹp cho bộ trang phục.

Các họa tiết trang trí trong lăng Khải Định đều được đánh giá với các yếu tố nghệ thuật cao. Đường nét uyển chuyển, nhẹ nhàng xuất hiện ở bức tranh trang trí trên trần chánh điện “Cửu long ẩn vân”. Nhờ có độ uyển chuyển của đường nét mà người xem có thể cảm nhận được sự ẩn mình thanh thoát của rồng bên trong những đám mây.

Việc vận dụng các yếu tố đường nét trong họa tiết trang trí lăng Khải Định vào bài học tạo mẫu trang phục sẽ đem đến cho các bộ trang phục một hơi thở mới với các đường nét mang tính độc đáo, vừa có sự khỏe khoắn nhưng lại không thiếu độ mềm mại, tinh tế.

2.2. Định hướng dạy học môn Tạo mẫu trang phục trong khoa Thiết kế thời trang và Công nghệ may

Khoa TKTT và CNM có những mục tiêu, phương hướng đào tạo riêng phù hợp với xu hướng đào tạo thời trang trong nước và tình hình thực tế của nhà trường. Nhưng trên hết với những SV ngành TKTT, khoa TKTT và CNM mong muốn và đặt mục tiêu là đào tạo ra được những nhà TKTT giỏi, là những nhà thiết kế được trang bị đầy đủ kiến thức, kỹ năng cần thiết, đáp ứng yêu cầu nghề nghiệp sau này.

Khi SV đã có những kiến thức nhất định Chương trình đào tạo môn Tạo mẫu trang phục 5 cũng giống như các bài tạo mẫu trang phục khác, thông thường gồm các bước sau:

Bước 1: Nghiên cứu ý tưởng

Bước 2: Xây dựng biểu tượng trang phục

Bước 3: Nghiên cứu xu hướng

Bước 4: Nghiên cứu đối tượng sử dụng

Bước 5: Xây dựng kết cấu trang phục

Bước 6: Xây dựng phương án màu

Bước 7: Hệ thống phác thảo mẫu

2.3. Ứng dụng các giá trị và kỹ thuật tạo họa tiết trang trí trong làng Khải Định vào bài Tạo mẫu trang phục dạ hội

2.3.1. Ứng dụng đề tài và yếu tố hội họa của họa tiết trang trí trong làng Khải Định vào bài tạo mẫu trang phục Dạ hội

2.3.1.1. Phân tích ý tưởng

Với ý tưởng đưa họa tiết trang trí trong làng Khải Định vào bài tạo mẫu trang phục Dạ hội, SV cần nghiên cứu tổng quan về làng Khải Định, như lịch sử hình thành, các họa tiết trang trí trong làng (đề tài, chất liệu, màu sắc và kỹ thuật)... Từ các hình ảnh đó để đưa ra những ý tưởng tạo mẫu cho bộ trang phục Dạ hội của mình.

Tất cả các hình ảnh có thể gợi mở cho SV có thể có ý tưởng về tạo mẫu trang phục dạ hội như dựa trên đề tài phong phú, màu sắc.

Từ sự độc đáo của bức tranh “Cửu Long ẩn vân” được vẽ trên trần nhà, đến nay màu sắc vẫn chưa phai nhạt, từ các hình ảnh về tứ linh trên các ô trang trí, trên tường (với sự xuất hiện của “Rồng” tượng trưng cho sức mạnh và uy quyền của vua)..., bên cạnh đó là tứ quý (tùng, cúc, trúc, mai...). Hay như đề tài bát bảo, các loài vật, thực vật, chữ... đều là những họa tiết trang trí có thể sử dụng để đưa vào bộ trang phục Dạ hội.

2.3.1.2. Nghiên cứu xu hướng

Với thiết kế thời trang, tạo mẫu trang phục phù hợp với xu hướng là một tất yếu và nó quyết định đến việc đón nhận sản phẩm, ít có người nào mặc một trang phục Dạ hội thuộc trang phục cao cấp mà lại lỗi mốt. Do đó, SV ngành TKTT luôn cho mình thói quen cần thiết đó là luôn trau dồi và tìm hiểu, tiếp cận những xu hướng thời trang mới nhất của thế giới và Việt Nam.

Năm 2018 với những xu hướng trong làng thời trang và cũng có ảnh hưởng đến trang phục mang tính ứng dụng cao như Dạ hội, đã bắt đầu với những màu sắc lạ Tím pastel, tím ultral violet thay thế cho sự đồ bộ thịnh hành của màu hồng pastel năm 2017. Gam màu mới này tạo nên sự lạ mắt trong thời trang, nhưng nó lại là một màu dễ phối đồ. Bên cạnh đó là sự tiếp nối của hoạt tiết kẻ caro xuất hiện từ cuối năm 2017. Kẻ caro tạo nên một vẻ khỏe khoắn cho người sử

dụng nhưng vẫn thể hiện sự tinh tế từ họa tiết đến màu sắc.

2.3.1.3. Nghiên cứu đối tượng

Để thiết kế, tạo mẫu một bộ trang phục Dạ hội, người tạo mẫu cần nắm được các đặc điểm của trang phục Dạ hội, đặc điểm của người sử dụng và mong muốn của người mặc về bộ trang phục của mình như thế nào?

SV xác định được cho mình những kiến thức cần thiết, đi đến xác định mục tiêu, đối tượng sử dụng, hoàn cảnh sử dụng thông qua việc trả lời cho các câu hỏi:

- Đối tượng sử dụng: giới tính, độ tuổi, đặc điểm cơ thể của người sử dụng...

- Hoàn cảnh sử dụng: chủ đề của buổi tiệc, không gian, thời gian

- Yêu cầu của người mặc

Ví dụ:

SV xác định được, người mặc trang phục là nữ, 30 tuổi, người thon, cao; Sử dụng đầm trong buổi dạ tiệc của công ty với chủ đề “Cùng tỏa sáng” buổi tối, thời tiết là mùa thu. Người mặc yêu cầu trang phục không quá dài gây vướng víu, kín đáo nhưng vẫn quyến rũ và sang trọng.

2.3.1.4. Xây dựng biểu tượng

SV đã nắm vững được các kiến thức về việc xây dựng biểu tượng, nghiên cứu và tìm hiểu kỹ về đối tượng, hoàn cảnh và yêu cầu của người mặc bộ trang phục Dạ hội. Bước tiếp theo đó chính là xây dựng biểu tượng.

SV sử dụng ngôn ngữ đồ họa, dùng nét, hình, mảng để đưa họa tiết trang trí trong lăng Khải Định vào làm họa tiết trang trí cho chiếc đầm dạ hội do mình tạo mẫu.

2.3.1.5. Xây dựng kết cấu trang phục

Sau khi xây dựng biểu tượng thành công, SV cần dựa vào đó để xây dựng kết cấu trang phục.

Kết cấu trang phục cần thể hiện rõ từ form chung, các chi tiết chính cho đến các đường may ráp nối. Tất cả đều cần được thể hiện một cách cẩn thận, rõ ràng. SV có thể đưa ra nhiều phương án xây dựng kết cấu trang phục.

2.3.1.6. Xây dựng phương án màu

SV cần đưa ra nhiều phương án màu cho các mẫu đã được tạo dáng, xây dựng kết cấu.

Màu sắc của một bộ trang phục Dạ hội luôn là điểm thu hút đầu tiên khi mọi người ngắm nhìn, quan sát người mặc, nó gây nên ấn tượng ban đầu cho trang phục cũng như người mặc. Việc lựa chọn màu sắc cho phác thảo trở nên vô cùng quan trọng, định hướng cho người tạo mẫu tưởng tượng rõ nét ra bộ trang phục sau khi hoàn thành.

2.3.1.7. Xây dựng hệ thống phác thảo mẫu

Sau khi đã thực hiện các bước trên, SV cần thực hiện tốt bước cuối cùng trong tạo mẫu trang phục, cùng chính là bước quan trọng nhất. Với các yếu tố tỷ lệ, trọng tâm và kết cấu có mối quan hệ chặt chẽ và dựa trên việc khai thác biểu tượng cho tạo dáng trang phục đạt được kết quả tốt nhất. SV tiến hành diễn họa trang phục. Có thể tiến hành vẽ diễn họa mặt trước của trang phục và mặt sau vẽ theo kết cấu.

2.3.2. Ứng dụng kỹ thuật tạo họa tiết trang trí trong lăng Khải Định vào bài tạo mẫu trang phục Dạ hội

Trước khi ứng dụng các kỹ thuật để tạo họa tiết trang trí trong lăng Khải Định vào việc tạo họa tiết trang trí trên trang phục Dạ hội, SV cần thực hiện một số bước theo tiến trình như sau:

Sinh viên xây dựng ý tưởng từ họa tiết trang trí lăng Khải Định để tạo thành họa tiết trang trí trên trang phục Dạ hội do mình tạo mẫu.

Xác định kỹ thuật sử dụng để tạo họa tiết trang trí trên trang phục.

Sinh viên xây dựng phác thảo đen trắng (đường nét, hình mảng, bố cục), phác thảo màu (đèn trắng, đậm nhạt và màu)...

2.3.2.1. Kỹ thuật đắp nổi họa tiết trang trí

Họa tiết trang trí trên vải thông thường được đính nổi, hoặc in kiểu 3D để tạo khối, nổi, nhưng nếu có thể kết hợp với kỹ thuật đắp nổi của kỹ thuật tạo họa tiết trang trí lăng Khải Định sẽ tạo ra một hướng sáng tạo mới cho SV.

2.3.2.2. Kỹ thuật vẽ họa tiết trang trí tạo họa tiết

Cũng giống như các kiến thức tạo mẫu vải, việc ứng dụng kỹ thuật vẽ họa tiết trang trí trong lăng Khải Định mà tiêu biểu là các họa tiết trong bức tranh trên trần nhà “Cửu Long ẩn vân”. Mặc dù cho đến nay, kỹ thuật pha trộn màu, tạo màu để tồn tại đến ngày nay mà màu sắc vẫn không bị phai nhạt, khu vực có tranh vẽ không hề có sự xuất hiện của các loài côn trùng bám vào, vẫn còn là một ẩn số.

2.3.2.3. Kỹ thuật ghép họa tiết trang trí

Kỹ thuật ghép tạo hoa văn trang trí trong lăng Khải Định là một kỹ thuật được đánh giá là có giá trị nghệ thuật cao. Để tạo nên họa tiết từ những mảnh vải có màu sắc phù hợp tạo nên những họa tiết đặc sắc, SV cần nắm chắc các kiến thức về xây dựng phác thảo, phối hợp màu, kỹ thuật sáng tác mẫu vải... Tất cả sẽ tạo nên nền tảng để các bạn SV hoàn thành tốt việc tạo hoạt tiết hoa văn trang trí cho bộ trang phục Dạ hội của mình.

Trang phục Dạ hội với một đặc điểm khác biệt so với việc tạo mẫu các loại trang phục khác đó là chủ yếu được làm thủ công, chính vì vậy việc ứng dụng kỹ thuật ghép tạo họa tiết trang trí là khá phù hợp với trang phục Dạ hội.

2.4. Thực nghiệm

2.4.1. Tiến trình triển khai thực nghiệm

Trong chương trình học tạo mẫu trang phục của ngành TKTT, khoa TKTT&CNM, trường ĐHSP Nghệ thuật TW, các bài học cuối cùng của môn tạo mẫu trang phục 3, 4, 5 đều là những bài học phân được thể hiện trên mẫu thật.

Tuần 1: SV lên lớp để nghe GV hướng dẫn giảng dạy lý thuyết. Trong quá trình học và dựa trên tình hình thực tế của SV, GV sẽ quyết định việc thực hiện bài học sẽ theo hình thức cá nhân hay nhóm.

Tuần 2: SV thực hiện các bước về nghiên cứu ý tưởng, tìm hiểu, nghiên cứu và quan sát các kiến thức, hình ảnh về lăng Khải Định nói chung và họa tiết trang trí trong lăng nói riêng.

Tuần 3: SV triển khai xây dựng biểu tượng trang phục, kết cấu trang phục, và lên phương án màu.

Tuần 4: Đây là một tuần làm việc đòi hỏi ở GV và SV làm việc thực sự chú tâm và hiệu quả nhằm đưa ra được một hệ thống khác

thảo triển khai từ những bước trên. Hệ thống phác thảo có thể bao gồm 10 mẫu chia làm 2 seri, thể hiện màu sắc chất liệu phần mặt trước và vẽ kết cấu mặt sau.

Tuần 5: Trong tuần học này GV và SV cùng làm việc để việc thực hành tạo mẫu thật đạt kết quả tốt nhất.

Tuần 6: Hoàn thiện trang phục Dạ hội. GV góp ý cho SV chỉnh sửa những sai sót và duyệt mẫu thật

2.4.2. Thời gian, địa điểm, mục đích và phương pháp thực nghiệm

2.4.2.1. Thời gian, địa điểm

- Địa điểm thực nghiệm: Khoa TKTT& CMN trường ĐHSP Nghệ thuật TW

- Thời gian: Học kì 1, năm học 2018 – 2019, ngành TKTT.

- Bài dạy: Tạo mẫu trang phục Dạ hội thuộc tạo mẫu trang phục

5

2.4.2.2. Mục đích thực nghiệm

Chúng tôi tiến hành thực nghiệm sư phạm nhằm mục đích:

- Đánh giá kiến thức cơ bản về ngành TKTT, môn tạo mẫu trang phục, các kỹ năng làm việc dựa trên khả năng vận dụng kiến thức, thể hiện và nâng cao tính thẩm mỹ, sáng tạo của SV.

- Đánh giá hiệu quả của hoạt tiết hoa văn trang trí lăng Khải Định trên các bài tạo mẫu trang phục Dạ hội về đường nét, hình mảng màu sắc, bố cục, hình thức trang trí mảng miếng trên trang phục và tính ứng dụng cũng như gợi mở cho SV các hướng tìm tòi các chất liệu, hoa văn, kỹ thuật mới để áp dụng vào tạo mẫu trang phục.

2.4.2.3. Phương pháp thực nghiệm

- Hướng dẫn SV đưa họa tiết trang trí lăng Khải Định vào bài tập Tạo mẫu thiết kế trang phục Dạ hội.

- Phân tích, so sánh điểm số học tập ở lớp thực nghiệm và lớp đối chứng.

- Điều tra nhận thức của SV sau giờ học thực nghiệm.

2.4.3. Nội dung, kế hoạch tổ chức thực nghiệm

2.4.3.1. Kế hoạch tổ chức thực nghiệm

- Tổ chức thực nghiệm tại: K9– TKTT

- Số lượng sinh viên: 33 sinh viên
- + Nhóm thực nghiệm: 17 SV
- + Nhóm đối chứng: 16 SV

2.4.3.2. Nội dung tổ chức thực nghiệm

- GV tổ chức thực nghiệm trên 2 lớp cùng thực hiện bài tập tạo mẫu trang phục Dạ hội của chương trình môn Tạo mẫu trang phục 5.

+ Một lớp được học theo chương trình học tạo mẫu trang phục 5 với bài tập tạo mẫu trang phục Dạ hội của ngành TKTT.

+ Một lớp được GV hướng dẫn ứng dụng họa tiết trang trí lẵng Khai Định vào bài tập tạo mẫu trang phục Dạ hội.

2.4.4. Kết quả thực nghiệm Bài tập thiết kế trang phục Dạ hội

2.4.4.1. Kết quả thực nghiệm Bài tập thiết kế trang phục Dạ hội ở lớp Thực nghiệm

- Quá trình dạy tại lớp thực nghiệm kết thúc đã thu được một số kết quả sau:

Bảng 1.1. Kết quả bài tập tạo mẫu trang phục Dạ hội của lớp tiến hành thực nghiệm.

Điểm số	Số bài/17 sinh viên	Tỉ lệ (làm tròn)	Ghi chú
10	4	23,5	
9.5	4	23,5	
9	4	23,5	
8.5	3	17,7	
8	0	0	
7.5	2	11,8	

- Quá trình dạy tại lớp đối chứng kết thúc đã thu được một số kết quả sau:

Điểm số	Số bài/16 sinh viên	Tỉ lệ (làm tròn)	Ghi chú
10	3	18,8	
9.5	2	12,5	
9	3	18,8	
8.5	4	25	
8	1	6,1	
7.5	3	18,8	

2.5. Đánh giá kết quả thực nghiệm

- Về nhận thức: SV ở lớp thực nghiệm và lớp đối chứng đều nắm được các kiến thức cơ bản về tạo mẫu trang phục, tuân thủ các bước thực hiện bài tạo mẫu.

- Về kỹ năng: SV ở cả lớp đối chứng và thực nghiệm đều có kỹ năng khá thuần thục trong các bước tạo mẫu trang phục Dạ hội, đặc biệt kỹ năng thực hành vẽ phác thảo, diễn họa đều khá tốt. Kỹ năng làm việc nhóm có sự tiến bộ đồng đều ở cả 2 lớp.

- Về ý tưởng: Tất cả SV ở cả 2 lớp đều có ý tưởng, khả năng sáng tạo. Nhưng ở lớp đối chứng các kiến thức của các em chưa được mở rộng ra. Đôi khi những ý tưởng có phần trùng lặp với các ý tưởng của những năm trước và ít có sự sáng tạo mới, lạ.

Một số ưu nhược điểm của việc ứng dụng các giá trị của họa tiết trang trí trong lăng Khải Định vào bài tập tạo mẫu trang phục dạ hội, môn tạo mẫu trang phục 5:

Về ưu điểm:

+ Tạo được hứng thú, kích thích ý tưởng sáng tạo của SV

+ Có đề tài phong phú, kỹ năng tạo họa tiết tinh tế, góp phần giúp Sv mở rộng thêm kiến thức và đề tài, ứng dụng cho môn tạo mẫu trang phục.

+ Có khả năng ứng dụng trong bài tập tạo mẫu trang phục, chuyên ngành TKTT.

+ Sau thực nghiệm kết quả bài tập của SV hoàn thành đạt chất lượng tốt, thể hiện được khả năng, kiến thức, kỹ năng của SV.

+ Góp phần giúp SV hiểu thêm một phần lịch sử của nước nhà, cũng như những giá trị văn hóa, nghệ thuật của chúng.

Về nhược điểm:

+ Các họa tiết trang trí trong lăng Khải Định mang nhiều yếu tố phương đông, chỉ một số ít họa tiết mang yếu tố hiện đại phương tây, trong khi đó trang phục Dạ hội là một trang phục thể hiện sự hiện đại. Vì vậy, cần phải có sự phối hợp một cách tinh tế, khéo léo nhằm đem lại hiệu quả cao nhất cho bộ trang phục.

+ Việc tạo họa tiết trang trí các bộ trang phục dạ hội ứng dụng họa tiết trang trí lăng Khải Định sẽ đòi hỏi mất thêm thời gian hơn

để thực hiện. Do đó, đòi hỏi ở thầy và trò làm việc một cách nghiêm túc, khẩn trương.

Như vậy, thông qua kết quả của lớp thực nghiệm và lớp đối chứng, chúng tôi nhận thấy việc đưa ứng dụng họa tiết trang trí lăng Khải Định vào bài tạo mẫu trang phục dạ hội, tạo mẫu trang phục 5 là khả thi. Kết quả các bài tập của SV đều đạt kết quả khá, giỏi và xuất sắc. SV hào hứng với những vẻ đẹp của họa tiết trang trí trong lăng Khải Định, từ đó có những ý tưởng tạo mẫu tốt.

Tiểu kết

Trong nội dung nghiên cứu ở chương 2, chúng tôi đi sâu vào các nội dung như các bước làm bài của môn tạo mẫu trang phục và bài tập tạo mẫu trang phục Dạ hội. Các đặc điểm của bài tập tạo mẫu trang phục dạ hội, để hiểu rõ, nắm bắt các kiến thức về bài tập này, từ đó có những hướng đi phù hợp trong cách tạo mẫu.

Một nội dung khá quan trọng trong chương 2 chính là tìm hiểu và nghiên cứu những giá trị của họa tiết trang trí trong lăng Khải Định để có thể đưa vào ứng dụng trong bài tạo mẫu trang phục dạ hội thuộc môn tạo mẫu trang phục 5. Với những giá trị nghệ thuật cao về đề tài, kỹ thuật tạo họa tiết và màu sắc chúng tôi đã xây dựng đưa vào thực hiện theo các bước để xây dựng một bài tập tạo mẫu trang phục dạ hội. Đề tài họa tiết trang trí trong lăng Khải Định rất phong phú từ tứ linh, tứ quý, bát phúc, bát bảo cho đến một số hình ảnh của văn hóa phương tây hay các đề tài về thực vật, động vật đều trở thành hình ảnh được trang trí trong lăng Khải Định. Bên cạnh đó, kỹ thuật tạo họa tiết trang trí như đắp nổi, vẽ và ghép hình đã làm nên những họa tiết trang trí vô cùng độc đáo, khác biệt so với các đời vua chúa phong kiến khác.

KẾT LUẬN

Từ trước đến nay, lăng Khải Định nằm ở tỉnh Thừa Thiên Huế được biết đến với những giá trị văn hóa, lịch sử, nghệ thuật còn tồn tại gần như nguyên vẹn. Họa tiết trang trí trong lăng Khải Định có đề tài vô cùng phong phú, các đề tài có sự pha trộn giữa đông và tây, sự kết hợp này không có sự chênh lệch mà lại tạo nên sự hài hòa, nét độc đáo trong trang trí lăng Khải Định. Sự độc đáo ấy còn được biết đến với việc các họa tiết trang trí được ghép từ các mảnh sành sứ với màu sắc đa dạng. Từ những mảnh sành sứ vốn được coi là khô khan, sau khi được những bàn tay tà hoa của người thợ đã được thổi hồn trở nên nhẹ nhàng bay bổng. Lăng Khải Định được đánh giá là lăng có nhiều nét độc đáo nhất từ kiến trúc cho đến cách trang trí, chính vì vậy chúng tôi mong muốn đưa những giá trị đó vào bài tập tạo mẫu trang phục dạ hội để có thể phát huy được những vẻ đẹp đó.

Đề tài nghiên cứu này đã đem đến cho các SV thêm một lượng kiến thức không chỉ về vị vua cuối cùng của triều nhà Nguyễn xây dựng lăng tẩm mà còn là những giá trị của lăng còn lưu giữ được cho đến ngày nay. Việc đưa những giá trị này vào trong bài học tạo mẫu trang phục dạ hội được SV đón nhận với sự hào hứng với những đề tài mới, kỹ thuật thể hiện sự tỉ mỉ, tinh tế phù hợp với những đặc điểm của một bộ trang phục dạ hội.

Kết quả nghiên cứu đã đạt được những thành công ban đầu về việc đưa thêm kiến thức mới cho SV vào trong bài học của mình. Từ đó làm tiền đề cho những ý tưởng sáng tạo không ngừng cho những bộ trang phục không chỉ là trang phục dạ hội mà còn là các bộ trang phục khác. SV đạt được kết quả bài học khá tốt, các kiến thức, kỹ năng thực hiện bài học được SV tiếp thu và thực hành thành thục. Kỹ năng làm việc nhóm tốt, các em đã biết cách hợp lực để bài học được

tiến hành một cách nhanh chóng, đạt kết quả cao. Bên cạnh đó, SV còn được thực hành thuyết trình về những kiến thức nhóm mình tìm hiểu, nghiên cứu.

Với những đặc điểm của trang phục dạ hội là sang trọng, quý phái và đẳng cấp thì việc đưa những giá trị họa tiết trang trí lãng Khải Định vào trong bài học tạo mẫu trang phục không chỉ giúp các em có thêm những cách làm mới, mà còn là cách truyền giữ những giá trị lịch sử của chúng ta. Đất nước ngày càng phát triển, hội nhập với thế giới, việc tiếp cận với những giá trị hiện hiện nhưng vẫn phải gìn giữ được những nét truyền thống luôn là những yêu cầu trong phát triển đất nước. Điều này giúp giáo dục ý thức tôn trọng, bảo vệ và phát huy truyền thống cho các em SV ngành TKTT.